

ОТЧЕТНОСТ НА ОФИЦИАЛНАТА СТАТИСТИКА

Мариана Коцева*

Въведение. Отчетност - понятия, обхват и измерения

Понятията за интегритет, прозрачност и отчетност са включени от държавите - членки на ООН, колективно и самостоятелно, като елемент от основополагащите принципи на публичната администрация. Доброто публично административно управление предполага обществено доверие. Гражданите очакват от държавните служители да служат безпристрастно на обществения интерес и да управляват ефективно публичните ресурси в текущата си работа. През последните три десетилетия, след като светът стана свидетел на разпространението на демокрацията, ценностите на прозрачността и отчетността придобиха ново значение. Отчетността се определя като задължение на физическите лица, дружествата или институциите да се отчетат за своята дейност, да поемат отговорност за нея и да оповестяват публично резултатите по прозрачен начин. Понятието включва също и отговорност за поверените пари и друго имущество.

По отношение на отчетността на националната статистика като структура в системата на публичната администрация трябва да отговорим на два ключови въпроса. Пред кого следва да се отчетат Националната статистическа система (независимо дали е централизирана или децентрализирана)? И за какво следва

да е подотчетна? Отчетността в тесния смисъл на понятието е задължение на официалната статистика да се отчетат пред по-висшестоящ орган за постигнатите резултати при изпълнение на нейните функции. В по-широк смисъл националните статистически служби следва да се отчетат пред всички заинтересовани страни, които имат най-голяма потребност от използването на статистическа информация в едно развито в социално отношение и демократично общество - публичните органи, които вземат решения, изследователите, медиите, стопанските субекти, неправителствените организации, а също и широката общественост.

Що се отнася до съдържанието и обхвата на отчетността, съществуват три типа отчетност, които имат отношение към мисията и ролята на официалната статистика в обществото - административна, професионална и демократична отчетност. Административната отчетност означава пълно съответствие на Националната статистическа система с широк набор от конституционни, законови и административни правила и процедури, които регламентират стриктно ефективността на нейната работа и гарантират целесъобразно използване на публичните ресурси.

*Д-р, доцент, председател на Националния статистически институт; e-mail: mkotzeva@nsi.bg.